

Raport de activitate al Consiliului Național pentru Statistică în anul 2023

Prezentul raport prezintă rezultatele activității Consiliului Național pentru Statistică (CNS) în anul 2023, care s-a reunit în 3 ședințe - organizate la data de 23 martie, 27 iunie și 16 noiembrie 2023.

I. La ședința CNS din 23 martie 2023, conform agendei, au fost examinate următoarele subiecte:

1. *Cu privire la realizarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2022;*
2. *Cu privire la elaborarea proiectului Programului de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2023-2026.*

Referitor la subiectul privind **realizarea Programului de lucrări statistice (PLS) pentru anul 2022**, a fost relatat că, lucrările statistice prevăzute în PLS au fost realizate la nivel de cca 99%. Totodată, BNS a efectuat o serie de **activități suplimentare** față de cele specificate în PLS 2022, pentru îmbunătățirea accesului utilizatorilor la datele statistice:

- *Cercetarea statistică privind consumul de energie în gospodăriile casnice*, efectuată la solicitarea instituțiilor naționale, organizată în conformitate cu Regulamentul CE nr.1009/2008 cu privire la implementarea statisticilor anuale vizând consumul de energie în gospodăriile casnice;
- *Cercetarea pilot privind Ancheta de conjunctură*, realizată în scopul perfecționării sistemului de indicatori pe termen scurt și mediu pentru evaluarea activității mediului de afaceri, în conformitate cu programul UE de armonizare a anchetelor de conjunctură;
- *Elaborarea Raportului privind accesul populației la serviciile de sănătate*, în baza modulului complementar la studiul în gospodărie, la solicitarea Ministerului Sănătății;
- *Estimarea și diseminarea*, în baza unei noi metodologii, a *datelor despre numărul populației cu reședința obișnuită în profil teritorial*, în baza datelor administrative și statistice disponibile;
- *Revizuirea conturilor naționale pentru anii 2014-2020*, ținând cont de modificarea datelor demografice conform definiției noi de populație cu reședință obișnuită, precum și revizuirea și actualizarea surselor de date statistice și administrative utilizate la elaborarea Produsului intern brut;
- *Elaborarea calculelor experimentale privind vânzările de mărfuri și servicii și numărul de salariați și sumele brute calculate pe activități economice*, în baza datelor administrative deținute de Serviciul Fiscal de Stat;
- *Contribuția la elaborarea calculelor indicatorilor de protecție financiară* în parteneriat cu Organizația Mondială a Sănătății (OMS) în cadrul Programului regional al OMS de consolidare a capacităților pentru calcularea indicatorilor de protecție financiară;
- *Realizarea activităților în cadrul lucrărilor Programului Comparabilității Internaționale al PIB și a Parității Puterii de Cumpărare a valutelor naționale din cadrul Runde globale 2021.*

În urma examinării proiectului, membrii CNS au avizat pozitiv Raportul cu privire la realizarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2022 și au recomandat transmiterea acestuia Guvernului spre aprobare și publicarea pe pagina web a BNS.

Referitor la subiectul **elaborarea proiectului Programului de dezvoltare a Sistemului Statistic Național (PD SSN) pentru perioada 2023-2026**, a fost menționat că Programul prevede asigurarea implementării Strategiei de dezvoltare a SSN 2023-2030 și urmează să asigure cadrul necesar pentru o planificare pe termen mediu, cu completarea cadrului instituțional și legislativ,

precum și alocarea resurselor umane, financiare, tehnice și tehnologice necesare pentru consolidarea SSN. Programul de dezvoltare a SSN 2023-2026 are 4 obiective strategice care derivă din obiectivele trasate în SD SSN pentru anii 2023-2030 și obiective specifice.

În cadrul ședinței au fost remarcați pașii următori după elaborarea Conceptului Programului SSN 2023-2026, care a fost coordonat cu Cancelaria de Stat privind inițierea elaborării documentului de politici publice și importanța ministerelor și altor autorități administrative centrale, prezentarea contribuției acestora pentru definitivarea proiectului.

Ulterior, membrii CNS au recomandat BNS după definitivarea proiectului Programului, prezentarea proiectului hotărârii de Guvern spre înregistrare la Cancelaria de Stat.

II. La ședința CNS din 27 iunie 2023, conform agendei, au fost examinate următoarele subiecte:

1. *Cu privire la proiectul Programului de dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2023–2026;*
2. *Cu privire la utilizarea surselor de date administrative în scopuri statistice: realizări, provocări și soluții.*

Referitor la subiectul ***proiectului Programului de dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2023-2026*** s-a menționat că document de politici publice pe termen mediu în domeniul statistic a parcurs etapele privind transparența în procesul de elaborare a proiectului: (i) conceptul Programului de dezvoltare a SSN 2023-2026, elaborat și coordonat cu Cancelaria de Stat privind inițierea elaborării documentului de politici publice; (ii) discutat la ședința membrilor CNS din 23 martie 2023; (iii) creat GL, consultat și definitivat proiectul în colaborare cu instituțiile interesate, cu partenerii de dezvoltare; (iv) plasat pentru consultări publice pe data de 16.05.2023 și 12.06.2023; (v) au fost luate în considerare propunerile de modificare a proiectului hotărârii Guvernului, la textul Strategiei, Nota informativă.

Ca urmare a examinării proiectului, membrii CNS au avizat pozitiv proiectul Programului de dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2023-2026 și au recomandat transmiterea acestuia Guvernului spre aprobare.

Referitor la subiectul ***cu privire la utilizarea surselor de date administrative în scopuri statistice: realizări, provocări și soluții*** de către autoritățile publice și alte instituții pentru producerea statisticilor oficiale. În context s-a menționat că, la etapa actuală BNS utilizează date administrative pentru producerea statisticilor privind accidentele de muncă, comerțul exterior de mărfuri, conturi naționale, activitatea întreprinderilor, a mediul înconjurător, a populației și migrației, științei, energetice, dar și pentru actualizări în registrul unităților statistice.

De asemenea, s-a adus la cunoștința participanților la ședință despre planurile BNS de extindere a utilizării datelor administrative, în special pentru producerea de statistici oficiale în domeniul salariilor, dar și pentru viitoarele recensăminte ale populației și locuințelor, aceasta fiind o practică bună a multor țări europene.

În cadrul ședinței, participanții au discutat despre provocările și soluțiile de depășire a acestora privind utilizarea datelor administrative, precum constrângerile ce țin de asigurarea accesului efectiv și durabil la sursele de date administrative (SDA), indisponibilitatea unor date în urma modificărilor făcute în registrele administrative, informații limitate privind metadatele despre SDA etc. Membrii CNS au recomandat deținătorilor surselor de date administrative și private să ofere Biroului Național de Statistică și altor instituții producătoare de statistici oficiale acces la datele relevante în scopuri statistice.

III. La ședința CNS din 16 noiembrie 2023, conform agendei, au fost examinate următoarele subiecte:

1. *Cu privire la proiectul Programului anual de lucrări statistice pentru anul 2024;*

2. Cu privire la implementarea Hotărârii Guvernului nr. 51/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale;
3. Cu privire la alinierea statisticilor naționale la Acquis-ul comunitar în domeniul statisticii;
4. Cu privire la planul ședințelor CNS pentru anul 2024.

Referitor la subiectul **proiectul Programului de lucrări statistice pentru anul 2024**, s-a menționat despre includerea a 5 capitole noi care includ în total 14 lucrări:

- Lucrările realizate în cadrul participării Republicii Moldova în Programul Internațional de Comparabilitate, realizat sub egida OCDE și Eurostat;
- Statistica gender;
- Statistica teritorială, care include indicatori statistici în profil teritorial, pe domenii;
- Elaborarea lucrărilor statistice experimentale (în total 9) din domeniul energetic, antreprenariat, forța de muncă și salarizare, educație, nivelul de trai, populație și justiție;
- Statistici pentru monitorizarea Obiectivelor de dezvoltare durabilă, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.953/2022.

Totodată, în vederea reducerii presiunii informaționale asupra mediului de afaceri, PLS 2024 prevede excluderea cercetărilor privind activitatea de leasing și starea sectorului zootehnic (anual), comasarea a 14 cercetări statistice în 5 cercetări statistice, dar și micșorarea volumului unor rapoarte statistice sau a cercului de cuprindere a entităților raportoare.

În rezultatul discuțiilor, membrii CNS au avizat pozitiv proiectul Programului de lucrări statistice pentru anul 2024, și recomandat transmiterea acestuia Guvernului pentru aprobare.

Referitor la subiectul cu privire la **implementarea Hotărârii Guvernului nr. 51/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale** (APSO), membrii CNS au fost informați despre crearea Comisiei permanente privind identificarea și atribuirea calității de APSO, elaborarea și aprobarea: formularului de cerere de obținere a calității APSO, chestionarului, listei documentelor care urmează a fi depuse și notei informative privind conformitatea/neconformitatea cu cerințele din Regulamentul privind procedura de stabilire a APSO, fiind organizate ședințe cu potențialii candidați.

Ulterior, au fost prezentate rezultatele evaluării chestionarelor completate de potențialii candidați APSO, fiind identificate neconformități care necesită a fi remediate, precum ajustarea cadrului normativ național de funcționare a entității, îmbunătățirea diseminării datelor statistice, implementarea măsurilor privind asigurarea calității datelor statistice și asigurarea confidențialității datelor statistice.

În rezultatul discuțiilor, membrii CNS au recomandat instituțiile candidate pentru atribuirea statutului de alt producător de statistici oficiale (APSO) să întreprindă măsurile necesare întru asigurarea corespunderii criteriilor stabilite în hotărârea susnumită a Guvernului, luând în considerare recomandările BNS.

Referitor la subiectul vizând **alinierea statisticilor naționale la Acquis-ul comunitar în domeniul statistic**, membrilor CNS li s-au prezentat cerințele privind armonizarea statisticilor naționale la UE și rolul pe care îl au Strategia de dezvoltare a SSN 2023-2030, Programul de dezvoltare a SSN 2023-2026 în procesul de producere a statisticilor fiabile, de calitate, conform standardelor europene.

Totodată, au fost prezentate *activitățile din Planul instituțional al BNS realizate în anul 2023*, precum și rezultatele exercițiului preliminar în contextul activității de autoevaluare a conformității legislației Republicii Moldova cu Acquis-ul UE, Capitolul 18 *Statistici*.

De asemenea, membrii CNS au fost informați despre acțiunile ce urmează a fi realizate, precum:

- Consolidarea cadrului instituțional, guvernării SSN, managementului calității și modernizarea proceselor statistice;
- Realizarea Recensământului populației și locuințelor 2024;
- Crearea bazei de date geospațiale cu utilizarea tehnologiilor Sistemului Informațional Geografic în statistica oficială;
- Realizarea lucrărilor de pregătire către Recensământul general agricol, Runda 2030;
- Creșterea calității statisticilor, prin alinierea la standardele UE etc.

În rezultatul discuțiilor, membrii CNS au recomandat instituțiilor antrenate în producerea statisticilor oficiale conform Programului anual de lucrări statistice aprobate de Guvern, întreprinderea măsurilor necesare întru alinierea graduală a statisticii naționale la acquis-ul Uniunii Europene.

Ultimul subiect de pe ordinea de zi a vizat aprobarea Planului ședințelor CNS pentru anul 2024.

**Președinte al
Consiliului Național pentru Statistică,
Director general
al Biroului Național de Statistică**

Oleg CARA